

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999 № 651-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kodeksy.com.ua/pro_zagal_nu_serednyu_osvitu.htm. – Назва з екрана.
2. Закон України «Про засади державної мовної політики» № 5029-VI від 03.07.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>. – Назва з екрана.
3. Закон України «Про Концепцію державної мовної політики» (№ 161/2010 від 15.02.2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/161/2010>. – Назва з екрана.
4. Закон України «Про національні меншини в Україні» № 2495-XII від 25.06.92 (із змінами, внесеними згідно із Законом № 5029-VI від 03.07.2012 і Законом № 5461-VI від 16.10.2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>. – Назва з екрана.
5. Закон України «Про освіту» № 1144-XII від 04.06.91 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. – Назва з екрана.
6. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» від 15 травня 2003 р. № 802-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/802-15>. – Назва з екрана.
7. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про мови в Українській РСР» // Відомості Верховної Ради. – 1989. – № 45.

Ілона Палагута

викладач,

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

Ольга Комар,

викладач

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

РОЛЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ У ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Ключові слова: Велика Британія, заклади вищої освіти, трансформації, глобалізований світ, реформування, удосконалення.

Сутність проблеми, стан її дослідження. Двадцять перше століття увійшло в історію як період нестійкої економічної ситуації в світі, яка резонує у всіх аспектах життя світового населення. Проте, щоб не відбувалося зі світовою економікою, попит на розумних, перспективних і, головне, висококваліфікованих фахівців у будь-якій галузі промисловості, медицини чи бізнесу залишається великим. Кожне підприємство, організація чи заклад прагнуть заручитися роботою «якісних» кадрів з міцними знаннями у своїй справі, а останні, в свою чергу, виграють у матеріальному плані (майстерність і професіоналізм завжди були справою прибутковою).

На жаль дипломи українських університетів не є престижними за межами нашої держави і для того, щоб забезпечити собі «безхмарне майбутнє» – постійне місце роботи з перспективою кар'єрного зросту, стабільну високу

заробітну плату, регулярний період відпусток тощо, багато «власників» вітчизняних дипломів продовжують навчання в авторитетних закладах вищої освіти світу. І коли мова заходить про якісну, престижну освіту, в першу чергу ми згадуємо країну засновника «світового бренду» у сфері освіти – Велику Британію.

Система освіти у Великій Британії традиційно перебувала в полі зору українських дослідників і продовжує цікавити вітчизняних науковців. Кінець минулого і початок нинішнього століть були спрямовані на дослідження провідних напрямів сучасної реформи вищої педагогічної освіти в Англії (А.В. Парінов), основних пріоритетів професійної підготовки і перепідготовки учителів іноземних мов Великої Британії (В.М. Базуріна), концептуальних засад реформи освіти у Британії (Г.А. Алексевиц), проблеми формування професійної майстерності вчителя в системі педагогічної освіти Англії та Уельсу, тенденцій розвитку систем підготовки вчителів у Європі (Л.П. Пуховська).

Однак, серед проблем, пов'язаних із дослідженням, такий аспект в системі професійної освіти Великої Британії як роль закладів вищої освіти Великої Британії у процесі трансформації у сучасному глобалізованому світі на наш погляд не був об'єктом достатнього вивчення.

Отже, основною метою статті є дослідження ролі закладів вищої освіти Великої Британії у процесі трансформації у сучасному глобалізованому світі.

Основними завданнями статті є: проаналізувати історичне підґрунтя виникнення закладів вищої освіти у Великій Британії; висвітлити вплив закладів вищої освіти на розвиток регіонів, де вони локалізовані; запозичити позитивний досвід Великої Британії стосовно ролі і значення закладів вищої освіти у процесі трансформації у сучасному глобалізованому світі.

Основну роль, яку відіграють більшість закладів вищої освіти в житті Великої Британії, це їх роль у громадянському та соціальному житті країни. Наприклад, університети, засновані у дев'ятнадцятому столітті, виникли відповідно вимогам суспільства зі стрімким розвитком у промисловій галузі, що відобразилося на появі нових соціальних зв'язків, пов'язаних з цим розвитком. [5]. Як зазначив Гарольд Сілвер, поява університетів дев'ятнадцятого століття зробила свій внесок у суспільство як у вузькому, так і у широкому розумінні. [4].

З огляду історичної літератури видно, що зв'язок вищої освіти з суспільством в основному ґрунтується на її відношеннях з виробництвом та економікою країни. Дійсно, протягом дев'ятнадцятого століття судноплавання, бавовняна, шерстяна промисловість, важка промисловість а також грошові відносини послужили основою для заснування громадських університетів, які стали стрімко розповсюджуватися по всій країні. Таким чином, ці університети мали тісний зв'язок з тими галузями промисловості, які саме і визначали місце розташування цих університетів, на відміну від Оксфорда та Кембриджа, які були пов'язані з елітами зовсім іншого класу.

Останнім часом у програмних документах все більше уваги приділяється ролі закладів вищої освіти у розвитку неблагополучних областей. Наприклад, у доповіді Організації для економічного зв'язку та розвитку 2007 вказано, що заклади вищої освіти повинні відігравати величезну роль у своїх областях: шляхом створення та передачі знань, шляхом культурного і суспільного розвитку, що створює «умови, в яких процвітає новизна». В документі сказано, що регіональний розвиток є не лише допоміжним фактором у процвітанні бізнесу: широкі масштаби розвитку спрямовані як на досягнення високих економічних цілей, так і є самоціллю.

На заклади вищої освіти вже давно покладено роль служити суспільству, проте ця функція часто буває недостатньо розвинена. [3]. Це доводить, що залучення закладів вищої освіти до розвитку як на місцевому, так і обласному рівні може принести набагато більше користі, ніж просто виконання ряду економічних цілей, навіть якщо заклади вищої освіти та державні установи приділяють соціальній ролі не таку велику увагу, яку треба було б приділяти [2].

Останнім часом, соціальна роль закладів вищої освіти стала предметом широких обговорень. Вчені та адміністративні органи університетів все частіше піддаються критиці через створення насамперед самовдоволеного припущення стосовно їх ролі, як носіїв ліберальних цінностей та творців благоустрою суспільства. Калхоун при обговоренні вищих закладів освіти та суспільного блага висуває питання, яким чином особиста (приватна) роль університетів (тобто, задоволення потреб своїх співробітників, студентів та випускників чи навіть бізнесу) часто сформульована як суспільне благо. Він зазначає, що викладацький склад схиляється до думки, що «заклади вищої освіти - це природно існуючі заклади, вони є подарунком історії, проте не замислюються над тим питанням, як використовувати ці заклади з метою покращення національного благоустрою [1]. Калхоун також стверджує, що внесок, який університети можуть зробити в суспільне благо базується на їх здатності розвивати простори комунікації, простори, де окремі особи, чи групи людей можуть взаємодіяти з метою породження політичного прогресу.

Так звані інструментальні цілі допомагають сформулювати сучасну ситуацію в політиці вищої освіти Великої Британії. Уряд Великої Британії ставить перед вищою освітою наступні цілі: вища освіта повинна бути основним вкладником в економіку країни; продукувати, обмінювати і розповсюджувати кінцеві знання від наукових досліджень; випускати спеціалістів з відповідними знаннями та вміннями. І, як зазначалося вище, від вищої освіти очікується внесок у створення соціально змістовного суспільства. Проте, тут виникають сумніви стосовно того, чи всі цілі можна досягти. Тим не менш, визначені цілі та завдання, розроблені закладами, здаються дуже сильними для неймовірно різноманітної англійської системи – вона надає можливість забезпечити освітою широкий спектр населення і допомагає задовольнити потреби економічного та соціального характеру як на місцевому, так і регіональному рівнях.

Тому, процес масового залучення до навчання у закладах вищої освіти є дуже важливим, оскільки вища освіта покликана не лише розв'язати проблему соціальної нерівності, а й підготувати таку робочу силу, яка б відповідала сучасним вимогам глобалізованого ринку праці з економікою, орієнтованою в першу чергу на знання. Особлива увага до соціального та економічного впливу закладів вищої освіти відобразилася на появі чисельних дискусій стосовно ролі цих закладів у регіональному розвитку, де наголос робився на тому, що університети повинні допомогти переформувати «відстаючі» регіони на «конкурентні», а «передовим» регіонам зберегти свою силу та конкурентоспроможність. Найлегше, мабуть оцінювати вплив закладів вищої освіти в економічному плані, проте й інші види впливу є предметом інтервенції політики закладів вищої освіти – як, наприклад, залучення широких верств населення до вищої освіти визначається як спосіб, через який заклади вищої освіти можуть мати соціальний вплив на неблагополучні верстви завдяки волонтерству та іншим соціальним програмам [2].

З метою вивчення проблеми та розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження:**

- аналіз науково – педагогічних джерел для визначення підходів до вищої освіти Великої Британії;
- синтез – для досягнення цілісного розуміння проблеми розвитку закладів вищої освіти під час трансформацій, які відбувалися в освіті;
- класифікація – для поділу закладів вищої освіти на певні види;
- абстрагування – для виокремлення із сукупності ознак, характеристик і тенденцій тих, які безпосередньо стосуються мети дослідження.

Висновки та результати дослідження. Отже, система вищої освіти Великої Британії, перевірена часом і багатовіковими традиціями, перебуває у постійному стані розвитку, реформування та вдосконалення. Заклади вищої освіти відіграють дуже важливу роль у всіх аспектах життя країни: громадянському, соціальному, політичному, культурному та економічному. На них покладено завдання забезпечити широкі верстви населення вищою освітою, яка відповідатиме сучасним вимогам глобалізованого світу, бути одним із основних вкладників у загальний благоустрій країни.

Список використаних джерел:

1. Calhoun, C. The university and the public good. – Thesis Eleven. 2006.
2. Cockrane, A. & Williams, R. The Role of higher education in social and cultural transformation: Higher Education and Society: a research report. 2010.
3. Organisation for Economic Cooperation and Development. Higher education and regions // Policy Brief. 2007.
4. Silver, H. Higher education and social change: purpose in pursuit? // History of Education. 2007.
5. Watson, D. The university in the modern world: ten lessons of civic and community engagement // Education, Citizenship and Social Justice. 2008.

Ірина Регейло,

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут вищої освіти НАПН України,
м. Київ, Україна

Наталія Базелюк,

кандидат педагогічних наук,
Інститут вищої освіти НАПН України,
м. Київ, Україна

ОЦІНЮВАННЯ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: НАУКОМЕТРИЧНИЙ ВИМІР

Ключові слова: оцінювання наукових досліджень, соціогуманітарна сфера, наукометричні показники

Постановка проблеми, основні дослідницькі питання. Інтеграція України до європейського освітнього і наукового просторів активізувала оцінювання наукових досліджень, що є одним із вагомих чинників рейтингування університетів. Нового розуміння набуло оцінювання дослідницьких проєктів і загалом наукової діяльності закладів вищої освіти в